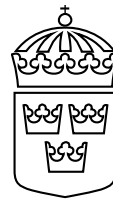

Regeringens proposition

2015/16:134

Tilläggsbelopp för särskilt stöd till barn och elever

Prop.
2015/16:134

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 10 mars 2016

Stefan Löfven

Gustav Fridolin
(Utbildningsdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås ändringar i bestämmelserna i skollagen om bidrag till enskilda huvudmän för förskolor och skolor i form av tilläggsbelopp för särskilt stöd till barn och elever. Genom ändringarna förtydligas att tilläggsbeloppet ska vara individuellt bestämt utifrån barnets eller elevens behov.

Vidare gör regeringen bedömningen att det bör klargöras att ett tilläggsbelopp också kan lämnas för sådana extraordinära stödåtgärder som ett barn eller en elev har behov av i undervisningen.

Syftet med åtgärderna är att säkerställa att enskilda huvudmän för förskolor och skolor får de resurser som behövs för att tillgodose varje barns och elevs behov av särskilt stöd.

Det föreslås även att en hänvisning i skollagen till specialutformade program i gymnasiesärskolan, som inte längre tillhandahålls, ska tas bort.

De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 juli 2016.

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)	4
3	Ärendet och dess beredning	8
4	Tydligare bestämmelser om tilläggsbelopp	8
4.1	Principer för resursfördelning till förskolor och skolor	9
4.2	Barn och elever har rätt till särskilt stöd	10
4.3	En enskild huvudman kan få tilläggsbelopp för särskilt stöd	11
4.4	Det behövs förtydliganden om tilläggsbelopp	13
4.5	Hur ska bestämmelserna om tilläggsbelopp förtydligas?	15
5	En konsekvensändring med anledning av att specialutformade program i gymnasiesärskolan inte finns kvar	19
6	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	19
7	Konsekvenser	20
8	Författningskommentar	24
Bilaga 1	Sammanfattning av promemorian Vissa skollagsfrågor – Del 2 (U2014/5176/S)	28
Bilaga 2	Promemorians lagförslag	29
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna	33
Bilaga 4	Lagrådets yttrande	34
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 10 mars 2016	35

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 2015/16:134

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800).

2 Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)

Härigenom föreskrivs att 8 kap. 23 §, 9 kap. 21 §, 10 kap. 39 §, 11 kap. 38 §, 14 kap. 17 §, 16 kap. 54 §, 17 kap. 34 §, 19 kap. 47 §, 21 kap. 4 § och 25 kap. 13 § skollagen (2010:800) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

23 §

Tilläggsbelopp ska lämnas för barn som har ett omfattande behov av särskilt stöd.

Hemkommunen är inte skyldig att betala tilläggsbelopp för ett barn *i behov av särskilt stöd*, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Tilläggsbelopp ska lämnas för barn som har ett omfattande behov av särskilt stöd. *Tilläggsbeloppet ska vara individuellt bestämt utifrån barnets behov.*

Hemkommunen är inte skyldig att betala tilläggsbelopp för ett barn, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

9 kap.

21 §

Tilläggsbelopp ska lämnas för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd.

Hemkommunen är inte skyldig att betala tilläggsbelopp för en elev *i behov av särskilt stöd*, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Tilläggsbelopp ska lämnas för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd. *Tilläggsbeloppet ska vara individuellt bestämt utifrån elevens behov.*

Hemkommunen är inte skyldig att betala tilläggsbelopp för en elev, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

10 kap.

39 §

Tilläggsbelopp ska lämnas för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd eller ska erbjudas modersmålsundervisning.

Tilläggsbelopp ska lämnas för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd eller ska erbjudas modersmålsundervisning. *Tilläggsbeloppet för en elev i behov av särskilt stöd ska vara individuellt bestämt utifrån elevens behov.*

Hemkommunen är inte skyldig att betala tilläggsbelopp för en elev i behov av särskilt stöd, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen. Prop. 2015/16:134

11 kap.

38 §

Tilläggsbelopp ska lämnas för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd eller ska erbjudas modersmålsundervisning.

Tilläggsbelopp ska lämnas för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd eller ska erbjudas modersmålsundervisning.

Tilläggsbeloppet för en elev i behov av särskilt stöd ska vara individuellt bestämt utifrån elevens behov.

Hemkommunen är inte skyldig att betala tilläggsbelopp för en elev i behov av särskilt stöd, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

14 kap.

17 §

Tilläggsbelopp ska lämnas för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd.

Tilläggsbelopp ska lämnas för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd. *Tilläggsbeloppet ska vara individuellt bestämt utifrån elevens behov.*

Hemkommunen är inte skyldig att betala tilläggsbelopp för en elev i behov av särskilt stöd, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Hemkommunen är inte skyldig att betala tilläggsbelopp för en elev, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

16 kap.

54 §

Tilläggsbelopp ska lämnas för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd eller ska erbjudas modersmålsundervisning.

Tilläggsbelopp ska lämnas för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd eller ska erbjudas modersmålsundervisning.

Tilläggsbeloppet för en elev i behov av särskilt stöd ska vara individuellt bestämt utifrån elevens behov.

Hemkommunen är inte skyldig att betala tilläggsbelopp för en elev i behov av särskilt stöd, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

17 kap.

34 §

Tilläggsbelopp ska lämnas för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd eller ska er-

Tilläggsbelopp ska lämnas för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd eller ska er-

Prop. 2015/16:134 bjudas modersmålsundervisning.

bjudas modersmålsundervisning.
Tilläggsbeloppet för en elev i behov av särskilt stöd ska vara individuellt bestämt utifrån elevens behov.

Hemkommunen är inte skyldig att betala tilläggsbelopp för en elev i behov av särskilt stöd, om betydande ekonomiska eller organisatoriska svårigheter uppstår för kommunen.

19 kap.

47 §¹

Tilläggsbelopp ska lämnas för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd eller *som* ska erbjudas modersmålsundervisning.

Tilläggsbelopp ska lämnas för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd eller ska erbjudas modersmålsundervisning.
Tilläggsbeloppet för en elev i behov av särskilt stöd ska vara individuellt bestämt utifrån elevens behov.

Hemkommunen är *dock* inte skyldig att betala tilläggsbelopp för en elev som är i behov av särskilt stöd, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Hemkommunen är inte skyldig att betala tilläggsbelopp för en elev som är i behov av särskilt stöd, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

21 kap.

4 §

Utbildning på grundläggande nivå syftar till att ge vuxna kunskaper på en nivå som motsvarar den som utbildningen i grundsärskolan ska ge.

Utbildning på gymnasial nivå syftar till att ge vuxna kunskaper på en nivå som motsvarar den som utbildningen på nationella *eller specialutformade* program i gymnasiesärskolan ska ge.

Utbildning på gymnasial nivå syftar till att ge vuxna kunskaper på en nivå som motsvarar den som utbildningen på nationella program i gymnasiesärskolan ska ge.

25 kap.

13 §

Tilläggsbelopp ska lämnas för barn som har ett omfattande behov av särskilt stöd.

Tilläggsbelopp ska lämnas för barn som har ett omfattande behov av särskilt stöd. *Tilläggsbeloppet ska vara individuellt bestämt utifrån barnets behov.*

Hemkommunen är inte skyldig att betala tilläggsbelopp för ett barn *i behov av särskilt stöd*, om

Hemkommunen är inte skyldig att betala tilläggsbelopp för ett barn, om betydande organisa-

¹ Senaste lydelse 2012:109.

betydande organisatoriska eller toriska eller ekonomiska svårig- Prop. 2015/16:134
ekonomiska svårigheter uppstår heter uppstår för kommunen.
för kommunen.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2016.
2. Bestämmelserna i 21 kap. 4 § i den nya lydelsen tillämpas första gången på utbildning som påbörjas efter ikraftträdandet.
3. För utbildning som har påbörjats före ikraftträdandet gäller 21 kap. 4 § i den äldre lydelsen.

3 Ärendet och dess beredning

Den 29 januari 2013 fick två utredare i uppdrag att biträda Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) med att utarbeta förslag till vissa ändringar i skollagen (U2013/00467/SAM). Uppdraget, som utökats i olika avseenden, har sedermera genomförts i form av en arbetsgrupp (U 2013:C). I september 2014 redovisade arbetsgruppen del 2 av uppdraget. Denna redovisning avsåg bl.a. tydligare bestämmelser om tilläggsbelopp för särskilt stöd till barn och elever och en följdändring i skollagen med anledning av den nya gymnasiesärskolan. Promemorian (U2014/05176/S) har remissbehandlats.

I denna proposition behandlas ovan nämnda förslag i promemorian. En sammanfattning av promemorians förslag i dessa delar redovisas i *bilaga 1* och promemorians lagförslag finns i *bilaga 2*. En förteckning av remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissyttrandena finns tillgängliga i Utbildningsdepartementet (U2014/05176/S).

Under arbetet med propositionen har det uppmärksammats att det i konsekvens med de ändringar i skollagen (2010:800) som föreslås i promemorian när det gäller tilläggsbelopp också bör göras en motsvarande ändring i 25 kap. 13 § skollagen. Under den fortsatta beredningen har därför Statens skolverk, Statens skolinspektion och Sveriges Kommuner och Landsting getts tillfälle att yttra sig över förslaget i denna del. Inkomna yttranden finns tillgängliga i Utbildningsdepartementet (U2016/00238/GV).

Lagrådet

Regeringen beslutade den 21 januari 2016 att inhämta Lagrådets yttrande över ett lagförslag som är likalydande med lagförslaget i propositionen. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 4*.

Lagrådets synpunkter behandlas i avsnitt 4.4.

4 Tydligare bestämmelser om tilläggsbelopp

I detta avsnitt behandlas bestämmelser om det s.k. tilläggsbeloppet som en enskild huvudman för en fristående skola ska få som ersättning av elevens hemkommun för att täcka kostnader för extraordinära stödåtgärder till en elev med ett omfattande behov av särskilt stöd. Tilläggsbeloppet har en motsvarande funktion inom förskolan och i pedagogisk omsorg som erbjuds i stället för förskola eller fritidshem, när det gäller barn som har ett omfattande behov av särskilt stöd. En översyn av bestämmelserna behövs, eftersom flera aktörer anser att tillämpningen av bestämmelserna har blivit mer restriktiv än vad lagstiftaren har tänkt sig.

I avsnitt 4.1–4.3 lämnas som bakgrund en redovisning av principerna för resursfördelning till förskolor och skolor, i vilka fall ett barn eller en elev har rätt till särskilt stöd och under vilka förutsättningar en enskild

huvudman kan få tilläggsbelopp för särskilt stöd. Behovet av se över bestämmelserna om tilläggsbelopp behandlas i avsnitt 4.4 och regeringens förslag finns i avsnitt 4.5.

Prop. 2015/16:134

4.1 Principer för resursfördelning till förskolor och skolor

Resurser ska fördelas efter barns och elevers behov

Huvudmannen för en skola ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen (2010:800), de föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Kommuner ska fördela resurser till utbildningen inom skolväsendet efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov (2 kap. 8 a §). Rektorn och förskolechefen beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas förutsättningar och behov (2 kap. 10 §). I detta innefattas ansvar för och beslut om övergripande organisation av det pedagogiska arbetet och arbetet med barn och elever i behov av särskilt stöd, se propositionen Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet (prop. 2009/10:165 s. 647).

Hur resurser ska fördelas till kommunala skolor är relativt oreglerat

Det finns ingen närmare reglering av hur en kommun ska fördela medel mellan sina skolor. Det finns således inga regler för ”grundbelopp” eller ”tilläggsbelopp” som kommunen ska tillämpa. Till grund för fördelningen används vanligen antalet elever vid en skola, ofta med någon form av tillägg av olika potter för olika elevgrupper. Till exempel förekommer det att en andel av skolbudgeten avsätts för fördelning efter socioekonomiska kriterier (se Kommunernas resursfördelning till grundskolor, Skolverkets rapport 391, 2013). Vid resursfördelning, organisation och val av metoder och arbetssätt ska professionen och huvudmännen anpassa verksamheten utifrån elevernas skilda behov och förutsättningar. De medel som en skola har tilldelats ska finansiera utbildningen för alla elever vid skolan, där undervisningen av en del elever kan vara mer resurskrävande än undervisningen av andra.

Systemet kan i praktiken innebära att resurser eller insatser kan behöva omfördelas mellan elevgrupper eller årskurser. En beräkningsnyckel som baseras på ett visst belopp per elev innebär dock inte att en enskild elev har ”rätt” till en utbildning för det belopp som används vid fördelningen eller att beloppet har avsatts för en viss elev. Det är av detta skäl olyckligt att uttrycket skolpeng ibland används, vilket ger en bild av att en enskild elev ”har” ett visst individuellt belopp, en peng, avdelad för sin utbildning.

När det gäller fristående skolor (och förskolor) finns det visserligen något mer specifika bestämmelser om resursfördelning än när det gäller kommunala skolor. I grunden är det dock samma utgångspunkter och principer som används när de fristående skolorna ska ersättas som kommunen använder vid fördelningen till de egna skolorna.

Bidragssystemet, med ett grundbelopp per elev som beräkningsgrund, är det verktyg genom vilket kommunerna finansierar enskilda huvudmäns utbildning vid fristående skolor. Detta belopp ska normalt täcka de sammantagna kostnaderna för utbildningen av eleverna vid skolan. Finansieringen bygger därmed, precis som för de kommunala skolorna, på ett schablonbelopp per elev där undervisningen av vissa elever är dyrare än undervisningen av andra, bl.a. beroende på i vilken omfattning undervisningen behöver anpassas för enskilda elever. Kostnaden för undervisningen av en specifik elev är inte heller i detta fall kopplad till storleken på grundbeloppet som ges för den eleven. Grundbeloppet är således kommunens bidrag till den enskilde huvudmannen för finansiering av en elevplats enligt schablon.

Utöver denna huvudsakliga finansieringskälla – grundbeloppet – ska det även i vissa fall, som behandlas i avsnitt 4.3, ges ett s.k. tilläggsbelopp för elever i fristående skolor som har ett omfattande behov av särskilt stöd av extraordinärt slag.

4.2 Barn och elever har rätt till särskilt stöd

Skollagen föreskriver att utbildningen ska vara likvärdig inom varje skolform oavsett var i landet den anordnas (1 kap. 9 §), vilket även får anses gälla oavsett huvudman. I en av lagens portalparagrafer slås det fast att hänsyn ska tas till barns och elevers olika behov i utbildningen. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen (1 kap. 4 §). Det innebär bl.a. att flickor och pojkar och kvinnor och män ska ha likvärdiga förutsättningar att utvecklas.

I skollagens tredje kapitel om barns och elevers utveckling mot målen slås det fast att alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika kunskapskrav som finns ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser (3 kap. 3 §). Om det inom ramen för undervisningen eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen (3 kap. 5 a §). Om det trots att sådant stöd har lämnats framkommer i undervisningen eller på annat sätt att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska

uppnås, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska då se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Om utredningen visar att eleven är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges ett sådant stöd (3 kap. 8 §).

I förarbetena till den nämnda bestämmelsen om extra anpassning av undervisningen inom ramen för den ordinarie undervisningen anges, när det gäller gränsdragningen mellan särskilt stöd och extra anpassningar, att särskilt stöd avser insatser av mer ingripande karaktär som normalt inte är möjliga att genomföra för lärare inom ramen för den ordinarie undervisningen. Även insatsernas omfattning och varaktighet måste beaktas. Enstaka specialpedagogiska insatser under en kortare tid kan vara att betrakta som stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen medan mer omfattande eller regelbundna specialpedagogiska insatser utgör särskilt stöd (prop. 2013/14:160 s. 21).

För en elev i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan eller i sameskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås (3 kap. 10 §).

När det gäller förskolan ska barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling ges det stöd som deras speciella behov kräver. Om det genom uppgifter från förskolans personal, barnets vårdnadshavare, barnet själv eller på annat sätt framkommer att ett barn är i behov av särskilt stöd, ska förskolechefen se till att sådant stöd ges (8 kap. 9 §). Inom pedagogisk omsorg ska barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling ges den omsorg som deras speciella behov kräver (25 kap. 2 §).

4.3 En enskild huvudman kan få tilläggsbelopp för särskilt stöd

Tilläggsbelopp ingår i bidragen sedan 2010 respektive 2011

Den 1 juli 2009 trädde nya regler för beräkning av kommunernas bidrag till enskilda huvudmän för skolor och förskolor i kraft. Dessa bestämmelser tillämpades första gången på bidrag för kalenderåret 2010. Reglerna bygger på likabehandlingsprincipen och syftar till att verksamheter med enskild huvudman ska få bidrag på lika villkor och inte missgynnas i förhållande till kommunernas egna verksamheter. Bidraget ska bestå av det grundbelopp som har beskrivits i avsnitt 4.1 och i vissa fall ett tilläggsbelopp. Tilläggsbelopp ska bl.a. lämnas för barn och elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd. Hemkommunen är dock inte skyldig att betala tilläggsbelopp för ett barn eller en elev i behov av särskilt stöd, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen (se t.ex. 10 kap. 39 § skollagen).

Bestämmelserna om kommuners bidrag till pedagogisk omsorg beslutades vid en senare tidpunkt och började tillämpas för första gången på bidrag för kalenderåret 2011. De är dock utformade på motsvarande

Prop. 2015/16:134 sätt som bestämmelserna om bidrag till enskilda förskolor, fritidshem och förskoleklasser (se prop. 2009/10:157 s. 25).

En del i reformen med de nya bidragsreglerna var att beslut om bidrag ska vara möjliga att överklaga till allmän förvaltningsdomstol enligt regler i skollagen (28 kap. 5 § 2). Tidigare kunde en kommuns bidragsbeslut endast överklagas enligt bestämmelserna om laglighetsprövning i 10 kap. kommunallagen (1991:900).

Tilläggsbeloppet ges för extraordinära stödåtgärder

Av förarbetena till de reformerade bidragsreglerna framgår att en fristående skola inom ramen för sina normala resurser ska kunna ge stöd åt flertalet elever. Den ska, på samma sätt som en kommunal skola, kunna anpassa sin organisation och sin undervisning så att hänsyn tas till elevens behov och förutsättningar. Kostnaden för att utreda elevers eventuella behov av särskilt stöd och att upprätta åtgärdsprogram samt för stöd i form av extra undervisning eller undervisning i en särskild grupp som syftar till att hjälpa elever med svårigheter att nå målen, ingår i grundbeloppets kostnadspost för undervisning. Tilläggsbeloppet är endast avsett att ge möjlighet till särskild ersättning för enskilda elever som har omfattande behov av särskilt stöd. Frågan om läromedel och utrustning för särskilt stöd ska beräknas under grundbeloppets kostnadspost för läromedel och utrustning eller under tilläggsbeloppet beror också på omfattningen av det stödbehov som ska tillgodoses. Möjligheterna att begära extra resurser för elever (eller barn) i behov av särskilt stöd är mycket begränsade (prop. 2008/09:171 s. 34 och 42).

För att tilläggsbelopp ska utgå bör det enligt förarbetena vara fråga om stödåtgärder av extraordinärt slag, som inte har koppling till den vanliga undervisningen och som innebär att mer betydande resurser måste avsättas för en enskild elevs räkning. Stödet bör väsentligt avvika från vad som har samband med de resurser som normalt kan hänföras till det generella stöd som skolan är skyldig att tillhandahålla. Det kan t.ex. vara frågan om tekniska hjälpmedel, särskilda läromedel, assistenthjälp och anpassning av en skollokal. Det kan också vara frågan om stödåtgärder till elever med stora inlärningssvårigheter som beror på språkliga eller sociala faktorer. Även elever med olika förståelsenivå och olika kunskapsprofiler kan räknas hit. För sådana elever är det i första hand specialpedagogiska insatser som kan bli aktuella (se prop. 2008/09:171 s. 34 och 42).

Kostnaderna för stödet ska vara omedelbart kopplade till en enskild elev och ha samband med hans eller hennes särskilda behov och förutsättningar för att kunna fullgöra sin skolgång. Det krävs att elevens stödbehov klarläggs och bedöms, t.ex. inom ramen för den utredning och det åtgärdsprogram som skolans rektor ansvarar för (prop. 2008/09:171 s. 42).

I skolförordningen (2011:185) och gymnasieförordningen (2010:2039) anges att med tilläggsbelopp avses ersättning för assistenthjälp, anpassning av lokaler eller andra extraordinära stödåtgärder som inte har anknytning till den vanliga undervisningen (14 kap. 8 § respektive 13 kap. 7 §).

Under de år som gått sedan de nya bidragsreglerna började gälla har ett mycket stort antal ärenden prövats i domstol. En stor andel av dessa har handlat om huruvida en verksamhet med enskild huvudman har rätt till tilläggsbelopp för särskilt stöd. Enligt uppgift från Friskolornas riksförbund har den enskilde huvudmannen nekats tilläggsbelopp i en klar majoritet av dessa ärenden.

I ett vägledande avgörande har Högsta förvaltningsdomstolen prövat frågan om förutsättningarna för bidrag enligt skollagen till en fristående skola i form av tilläggsbelopp (HFD 2012 ref. 46). I målet hade en kommun avslagit en ansökan från huvudmannen för en fristående skola om att bidrag i form av ett tilläggsbelopp avseende kostnader för en elev-assistent och en extra lärare skulle lämnas för en av skolans elever. Kamrarrätten fann att ett tilläggsbelopp skulle lämnas för assistenten men inte för resursläraren. När det gäller resursläraren uttalade kamrarrätten att en resurslärare måste anses utgöra undervisande personal med syfte att hjälpa eleven att nå skolans utbildningsmål och att kostnaden för resursläraren därför skulle rymmas inom grundbeloppet. Kommunen överklagade kamrarrättens dom till Högsta förvaltningsdomstolen och yrkade att domen skulle upphävas i den del som avsåg tilläggsbelopp avseende kostnader för en assistent.

I sina domskäl uttalade Högsta förvaltningsdomstolen att en förutsättning för att tilläggsbelopp ska kunna lämnas är att eleven har ett omfattande behov av särskilt stöd som inte är förknippat med undervisningssituationen och att stödåtgärderna ska vara extraordinära. Näst intill alla elevers behov ska därmed enligt domstolen kunna tillgodoses inom ramen för grundbeloppet. Vidare uttalade domstolen att regelverket förutsätter att en individuell bedömning görs av varje elevs unika situation och behov. Om utredningen visar att en viss elev har ett stödbehov som är av det slaget att det kan anses kvalificera som ett omfattande behov av särskilt stöd, saknar det betydelse att andra elever med motsvarande diagnos inte har bedömts ge rätt till tilläggsbelopp. Enligt domstolen måste dock utredningen klart visa att eleven har ett sådant omfattande behov av särskilt stöd, eftersom tilläggsbelopp endast ska lämnas i undantagsfall. Högsta förvaltningsdomstolen fann att det var uppenbart att eleven var i behov av extra stöd i undervisningen och att behovet inte var sådant att det skulle berättiga till tilläggsbelopp om eleven gått i en kommunal skola i hemkommunen. Domstolen fann vidare att utredningen inte visade att eleven hade ett sådant omfattande behov av särskilt stöd utanför undervisningssituationen som var av det slaget att ett tilläggsbelopp ändå kunde lämnas.

4.4 Det behövs förtydliganden om tilläggsbelopp

Regeringens bedömning: Bestämmelserna om tilläggsbelopp till fristående förskolor och skolor för barn och elever i behov av särskilt stöd bör förtydligas.

Skolkostnadsutredningens kommande förslag bör inte inväntas, utan ändringarna bör göras nu.

Skolkostnadsutredningen ser över bestämmelserna om bidrag till fristående skolor...

Den stora mängd domstolsavgöranden som finns beträffande tilläggsbelopp för särskilt stöd pekar på att det finns oklarheter i gränsdragningen mellan den grundläggande likabehandlingsprincipen som bidragsreglerna är uppbyggda kring och tilläggsbeloppets funktion som extra bidrag med utgångspunkt i enskilda barns eller elevers individuella stödbehov. Detta försvårar gränsdragningen mellan vilken ersättning som ingår i grund- respektive tilläggsbeloppet.

Behovet av en översyn av reglerna om beräkning och beslut om bidrag till fristående skolor har framhållits av Friskolekommittén i betänkandet Friskolorna i samhället (SOU 2013:56 s. 305). I propositionen Villkor för fristående skolor m.m. (prop. 2013/14:112) uttalades att det finns behov av att undersöka hur bestämmelserna fungerar liksom att bedöma transparensen i hur underlaget för bidragsbesluten hanteras. Det anfördes bl.a. att det stora antalet överklaganden ger anledning till en översyn av bestämmelserna om beräkning och beslut om bidrag till fristående skolor (prop. 2013/14:112 s. 69). I september 2014 beslutade den förra regeringen kommittédirektiv om en sådan översyn, med tillägget att utredaren även ska se över behovet av ändrade bestämmelser om ersättning till huvudmän för fristående skolor som är inriktade mot utbildning för elever i behov av särskilt stöd eller utbildning som är anpassad för vissa elever, s.k. resursskolor (dir. 2014:126). Utredningen har tagit namnet Skolkostnadsutredningen. Uppdraget har sedan utvidgats och ska redovisas senast den 1 oktober 2016 (dir. 2015:37 och 2015:117).

Frågor om bidrag till enskilda huvudmän för fristående skolor ses alltså över av Skolkostnadsutredningen och berörs därför i huvudsak inte i den här propositionen.

...men förtydliganden behövs redan nu när det gäller tilläggsbelopp

Flera aktörer, däribland *Friskolornas riksförbund*, har gett uttryck för uppfattningen att domstolarnas tillämpning av den del av regelverket som rör tilläggsbelopp för särskilt stöd har blivit alltför restriktiv och att det har blivit svårare att få tilläggsbelopp för elever i fristående verksamheter än vad lagstiftaren avsett. Detta anses särskilt missgynna elever i mindre fristående skolor och fristående skolor som är särskilt inriktade mot elever i behov av särskilt stöd.

Regeringen anser att den utveckling som beskrivs av bl.a. Friskolornas riksförbund är problematisk. Bestämmelserna om när tilläggsbelopp ska lämnas för särskilt stöd är enligt regeringens uppfattning inte tillräckligt tydliga. Det kan ha lett till att tilläggsbelopp har nekats i enskilda fall där lagstiftarens intention får anses ha varit att ett tilläggsbelopp skulle lämnas. I förlängningen finns det risk för att enskilda barn och elever inte får det stöd för sin utveckling som de har rätt till.

Lagrådet ifrågasätter om det förtydligande som föreslås i skollagen ska göras nu, eller om det inte är lämpligare att avvakta den generella översyn av regelverket som ska redovisas senast den 1 oktober i år. Regeringen konstaterar att eventuella nya bestämmelser till följd av Skolkostnadsutredningens översyn av reglerna om bidrag för verksam-

heter med enskild huvudman bedöms kunna tillämpas tidigast för kalenderåret 2018. Eftersom det finns en viss risk för att den nuvarande tillämpningen innebär att enskilda barn och elever inte får tillräckligt stöd för sin utveckling, bör det redan nu vidtas åtgärder som snabbt kan innebära en mindre restriktiv tillämpning. Sådana åtgärder kan ha stor betydelse för enskilda barn och elever och för enskilda huvudmän, även om det fortfarande handlar om få fall där tilläggsbelopp ska lämnas.

4.5 Hur ska bestämmelserna om tilläggsbelopp förtydligas?

Regeringens förslag: Att ett tilläggsbelopp för ett barn eller en elev i behov av särskilt stöd ska vara individuellt bestämt utifrån barnets eller elevens behov ska framgå av lag.

Regeringens bedömning: Tillämpliga förordningar bör ändras så att det framgår att ett tilläggsbelopp för särskilt stöd också kan lämnas för extraordinära stödåtgärder som exempelvis ett barn eller en elev med stora inlärningssvårigheter har behov av i undervisningen.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag och bedömning. I promemorian föreslås att det i skollagen även ska anges att tilläggsbeloppet i förskolan ska syfta till att målen för utbildningen nås. När det gäller förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska tilläggsbeloppet syfta till att eleven får förutsättningar att nå målen för utbildningen. I promemorian lämnas inget lagförslag när det gäller pedagogisk omsorg som erbjuds i stället för förskola eller fritidshem. Vidare föreslås att det i förordning ska anges att tilläggsbelopp för särskilt stöd avser, utöver ersättning för extraordinära stödåtgärder som inte har anknytning till den vanliga undervisningen, ersättning för sådana extraordinära stödåtgärder som riktas till barn och elever med stora inlärningssvårigheter.

Remissinstanserna: Majoriteten av de remissinstanser som yttrat sig över förslaget är positiva, däribland *Barnombudsmannen*, *Statens skolverk*, *Statens skolinspektion*, *Specialpedagogiska skolmyndigheten*, *Myndigheten för delaktighet*, *Diskrimineringsombudsmannen (DO)*, *Ulricehamns* och *Värmdö kommuner*, *Södermanlands läns landsting*, *Friskolornas riksförbund*, *Sveriges Kommuner och Landsting*, *Sveriges skolledarförbund*, *Handikappförbundet*, *Autism- och Aspergerförbundet* och *Föräldranätverket Barn i behov*.

Många av de remissinstanser som tillstyrker förslaget lämnar också förslag till ytterligare reglering eller förtydliganden på lag- respektive förordningsnivå.

Diabetesförbundet är positivt till ett förtydligande av möjligheterna till tilläggsbelopp men ifrågasätter den föreslagna formuleringen att tilläggsbeloppet ska syfta till att målen för utbildningen nås. Enligt förbundets mening bör tilläggsbeloppet syfta till att *minst* målen för utbildningen nås, för att inte hindra att barn som med rätt stöd har lätt för att nå kunskapsmålen utvecklas utifrån sina möjligheter och förmågor.

Malmö kommun har invändningar mot att ”målen” alls ska ingå i bestämmelserna, eftersom uttrycket har utmönstrats ur lagtexten om särskilt stöd och åtgärdsprogram i 3 kap. skollagen och ersatts med formuleringen ”de kunskapskrav som minst ska uppnås”. Även *Helsingborgs kommun* anser att utformningen av bestämmelserna bör ses över så att de begrepp som används harmonierar med skollagen i övrigt. *Kiruna kommun* anser att den föreslagna lydelsen lämnar ett alltför stort tolkningsutrymme.

Sveriges Dövas Riksförbund anser att man i promemorian frångår tillgänglighetsperspektivet; i stället för att fokusera på elevens behov av särskilt stöd ska tilläggsbeloppet enligt förbundet användas till att eliminera det som är funktionshindrande för eleven i skolan.

Fyra remissinstanser är övervägande negativa till promemorians förslag. Mot bakgrund av promemorians bedömning att förslagen inte får någon större betydelse för kommunernas skyldighet att betala tilläggsbelopp ifrågasätter *Kammarrätten i Sundsvall* om förslagen är så angelägna att genomföra att en grundlig översyn inte kan avvaktas. *Göteborgs kommun* avstyrker förslagen om att tilläggsbelopp även ska omfatta extraordinära stödinsatser inom undervisningen. Kommunen ställer sig i stället bakom den praxis som har utvecklats genom domstolsavgöranden på området, att stödåtgärder som är förknippade med en undervisnings-situation ingår i grundbeloppet medan tilläggsbelopp är förbehållet extraordinära stödinsatser som inte har anknytning till den vanliga undervisningen. *Nyköpings kommun* har en liknande uppfattning som Göteborgs kommun och anger att det är självklart, och borde vara underförstått, att stöd ges för att barn och elever ska få förutsättningar att nå målen för utbildningen. *Nyköpings kommun* pekar på att varje medel som tas från grundbeloppet minskar handlingsutrymmet för den som är ansvarig för verksamheten, eftersom grundbeloppet och tilläggsbeloppet förhåller sig så till varandra att om det ena beloppet höjs så minskar det andra. Även *Åre kommun* för ett liknande resonemang.

När det gäller förslaget om ändring av bestämmelserna i 25 kap. 13 § skollagen som vissa remissinstanser beretts tillfälle att yttra sig över under hand (se avsnitt 3), och som överensstämmer med regeringens förslag, har ingen haft några invändningar mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Skollagen förtydligas så att det framgår att tilläggsbeloppet ska vara individuellt bestämt utifrån barnets eller elevens behov

Av förarbetena till bidragsbestämmelserna framgår att tilläggsbeloppet endast är avsett att ge särskild ersättning för enskilda elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd. Syftet med införandet av tilläggsbeloppet var att säkerställa att barn och elever i verksamheter med enskild huvudman ska kunna få det särskilda stöd som de har rätt till, även i extraordinära situationer då extra resurser hade krävts om barnet eller eleven hade gått i någon av hemkommunens egna verksamheter. Det framgår även att ett tilläggsbelopp inte ska avse stödåtgärder som har anknytning till den vanliga undervisningen, men att det däremot kan handla om stödåtgärder för elever med stora inlärningssvårigheter och att det kan vara fråga om t.ex. särskilda läromedel och specialpedagogiska

insatser. Kostnaderna för stödet ska vara omedelbart kopplade till en enskild elev och ha samband med dennes särskilda behov och förutsättningar för att kunna fullgöra sin skolgång (prop. 2008/09:171 s. 34 och 42). Även om det i förarbetena främst talas om stödåtgärder för elever, får uttalandena anses gälla också barn i förskolan. Också när det gäller pedagogisk omsorg som erbjuds i stället för förskola eller fritidshem är avsikten att systemet med tilläggsbelopp ska tillämpas på motsvarande sätt (se prop. 2009/10:157 s. 25).

Som Högsta förvaltningsdomstolen uttalat i det tidigare nämnda avgörandet (HFD 2012 ref. 46) förutsätter bestämmelserna om tilläggsbelopp att en individuell bedömning ska göras av varje elevs unika situation och behov. För varje enskilt barn och varje enskild elev som är i behov av särskilt stöd måste således en individuell prövning göras av vilka åtgärder som behövs för just det barnet eller den eleven.

Det är viktigt att bestämmelserna tillämpas på det nämnda sättet för att bidragssystemet ska få avsedd effekt. För att undvika oklarhet om bestämmelsernas innebörd bör det redan av skollagen framgå att tilläggsbeloppet ska vara individuellt bestämt utifrån barnets eller elevens behov. Promemorians förslag, som stöds av många remissinstanser, bör alltså genomföras.

När det gäller den närmare utformningen av bestämmelserna anser regeringen, i likhet med bl.a. *Helsingborgs* och *Malmö kommuner*, att det finns skäl att avvika från promemorians förslag att tilläggsbeloppet ska syfta till att eleven får förutsättningar att nå målen för utbildningen. Enligt vad som här föreslås ska tilläggsbeloppet vara individuellt bestämt utifrån barnets eller elevens behov av särskilt stöd. Frågan om i vilka fall särskilt stöd ska ges samt, när det gäller vissa skolformer, på vilket sätt och i vilket omfattning detta ska ske regleras redan i särskilda bestämmelser i skollagen (se bl.a. 3 kap. 8 och 10 §§). I bestämmelserna finns en koppling till målen med utbildningen, eftersom särskilt stöd ska ges om det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. För barn i förskolan ska särskilt stöd ges om de av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver stöd i sin utveckling. Barn i pedagogisk omsorg ska ges den omsorg de behöver om de av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver stöd i sin utveckling. Mot den bakgrunden saknas det anledning att ange att tilläggsbelopp ska syfta till att målen med utbildningen ska nås. Att införa ett sådant syfte med tilläggsbeloppet kan snarare riskera att skapa oklarhet om förhållandet till bestämmelserna om särskilt stöd. Promemorians förslag i denna del bör därför inte genomföras. Reglerna om tilläggsbelopp kan lämpligen i stället förtydligas ytterligare genom ändringar i de förordningsbestämmelser som närmare anger vilka kostnader som ersätts med tilläggsbelopp, enligt vad som anges i det följande.

Tilläggsbelopp bör kunna ges för extraordinära stödåtgärder som ett barn eller en elev har behov av i undervisningen

Som nämnts kompletteras bestämmelserna om tilläggsbelopp i skollagen av bestämmelser i förordning som närmare preciserar vilken typ av kostnader som ersätts med tilläggsbelopp. När det gäller bidrag till fristående förskolor, grundskolor och grundsärskolor samt viss annan pedagogisk

Prop. 2015/16:134 verksamhet med enskild huvudman finns sådana bestämmelser i skolförordningen, medan bidrag till fristående gymnasieskolor och gymnasiesärskolor regleras i gymnasieförordningen. Av bestämmelserna framgår att tilläggsbeloppet avser ersättning för assistenthjälp, anpassning av lokaler eller andra extraordinära stödåtgärder som inte har anknytning till den vanliga undervisningen (14 kap. 8 § skolförordningen och 13 kap. 7 § gymnasieförordningen). Detta har i tillämpningen kommit att uppfattas som att elevens behov av särskilt stöd inte får vara förknippat med undervisningssituationen för att tilläggsbelopp ska lämnas.

Regeringen anser, i likhet med bl.a. *Myndigheten för delaktighet*, *Lunds kommun*, *Sveriges Kommuner och Landsting*, *Sveriges Skolledarförbund* och *Handikappförbunden*, att tilläggsbelopp i vissa fall måste kunna komma i fråga även när det gäller extraordinära stödåtgärder som tillgodoser behov som barnet eller eleven har i undervisningssituationen. Som nämnts tidigare framgår det också av förarbetsuttalanden att stödåtgärder av extraordinärt slag som anknyter till undervisningssituationen, men inte till den vanliga undervisningen, ska kunna ersättas genom ett tilläggsbelopp. Denna avsikt har dock inte tillräckligt klart framgått av regleringen. Förordningsbestämmelserna bör därför ändras i syfte att undanröja grunden för en tolkning som innebär att tilläggsbelopp inte kan lämnas för extraordinära stödåtgärder som är förknippade med undervisningssituationen. I stället bör det komma till tydligare uttryck att tilläggsbelopp, i enlighet med vad som framgår av förarbetena till skolagens bestämmelser, kan lämnas också för sådana extraordinära stödåtgärder som exempelvis ett barn eller en elev med stora inlärningssvårigheter har behov av i undervisningen.

Som framgår ska huvudmannen för en fristående skola i de flesta fall kunna tillgodose en enskild elevs behov av särskilt stöd inom ramen för det totala grundbelopp som lämnas för alla skolans elever. Regeringen vill, med anledning av synpunkter som bl.a. *Nyköpings* och *Åre kommuner* har framfört, framhålla att det förslag och den bedömning som görs här inte är avsedda att innebära någon ändring av detta. Det föreslås således inte någon ändring när det gäller övriga villkor för att ett tilläggsbelopp ska lämnas. Det grundläggande kravet att en elevs behov av särskilt stöd måste vara omfattande för att ett tilläggsbelopp ska lämnas kvarstår i förslaget till ändring i skollagen. Vidare bör det även fortsättningsvis framgå av förordningsbestämmelserna att tilläggsbeloppet för en elev i behov av särskilt stöd endast avser kostnader för extraordinära stödåtgärder. Därmed kommer det enligt regeringens mening till tydligt uttryck att tilläggsbelopp endast lämnas för stödåtgärder som går väsentligt utöver vad som ersätts genom grundbeloppet.

Regeringen kan, med anledning av Skolkostnadsutredningens kommande förslag, komma att göra ytterligare överväganden när det gäller bestämmelserna om beräkning av och beslut om bidrag till enskilda huvudmän.

5 En konsekvensändring med anledning av att specialutformade program i gymnasiesärskolan inte finns kvar

Prop. 2015/16:134

Regeringens förslag: En kvarvarande hänvisning i skollagen om specialutformade program i gymnasiesärskolan ska tas bort.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Alla remissinstanser som har yttrat sig över förslaget tillstyrker eller har inga invändningar mot att bestämmelsen tas bort.

Skälen för regeringens förslag: Tidigare fanns det i gymnasiesärskolan tre former av program: nationella, specialutformade och individuella program. Det fanns åtta nationella program för vilka regeringen fastställde programmålen. En elev som önskade en mer individuellt utformad yrkesutbildning kunde gå i ett specialutformat program sammansatt av kurser ur gymnasiesärskolans yrkesförberedande nationella program. Huvudmannen kunde också kunna sätta samman specialutformade program för grupper av elever. Ett specialutformat program skulle i fråga om utbildningsnivå motsvara ett nationellt program. För ungdomar som inte kunde eller inte ville delta i nationella eller specialutformade program skulle utbildning på individuella program erbjudas.

Efter lagändringar ska dock utbildning inom gymnasiesärskolan som har påbörjats efter den 30 juni 2013, till skillnad från utbildning som påbörjats tidigare, inte omfatta specialutformade program (prop. 2011/12:50, bet. 2011/12:UbU9, rskr. 2011/12:141). En bestämmelse i skollagen innehåller emellertid fortfarande en hänvisning till sådana program. I 21 kap. 4 § anges att särskild utbildning för vuxna på gymnasial nivå syftar till att ge vuxna kunskaper på en nivå som motsvarar den som utbildningen på nationella eller specialutformade program i gymnasiesärskolan ska ge.

Eftersom utbildning som numera påbörjas inom gymnasiesärskolan inte ska omfatta specialutformade program föreslår regeringen att den nämnda hänvisningen i skollagen till sådana program tas bort.

6 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: Ändringarna i skollagen ska träda i kraft den 1 juli 2016.

Borttagandet av den kvarvarande hänvisningen i skollagen till specialutformade program i gymnasiesärskolan ska kompletteras med övergångsbestämmelser. Bestämmelserna innebär att elever som har påbörjat utbildning inom särskild utbildning för vuxna på gymnasial

nivå som motsvarar ett specialutformat program i gymnasiesärskolan kan fullfölja sådan utbildning.
--

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag. I promemorian föreslås att ändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2015.

Remissinstanserna: Inga invändningar har inkommit mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: När det gäller författningsändringarna är den 1 juli 2016 ett lämpligt datum för ikraftträdande.

Som nämnts i föregående avsnitt framgår det av 21 kap. 4 § skollagen att utbildning på gymnasial nivå syftar till att ge vuxna kunskaper på en nivå som motsvarar den som utbildningen på nationella eller specialutformade program i gymnasiesärskolan ska ge. I föregående avsnitt föreslås att den hänvisning till specialutformade program i gymnasiesärskolan som finns i den bestämmelsen ska tas bort. Elever som har påbörjat utbildning inom särvox på gymnasial nivå som motsvarar ett specialutformat program i gymnasiesärskolan bör dock kunna fullfölja sådan utbildning. Övergångsbestämmelser med den innebörden bör införas.

Några övergångsbestämmelser i övrigt bedöms inte behövas.

7 Konsekvenser

Ekonomiska konsekvenser för staten

Förslaget och bedömningen rörande tilläggsbelopp (avsnitt 4) handlar om de bidrag som barns och elevers hemkommuner lämnar till enskilda huvudmän. *Förvaltningsrätten i Linköping* anser att antalet överklaganden kan komma att öka då möjligheterna att få tilläggsbelopp utvidgas och att målen dessutom kan förväntas ta längre tid att handlägga efter lagändringen. Förvaltningsrätten föreslår därför att det bör undersökas om förslaget innebär att ytterligare resurser för förvaltningsrättens verksamhet kan tänkas behövas. Regeringen delar inte förvaltningsrättens uppfattning utan anser i stället att de klargöranden som föreslås, och som bedöms bör göras, bör innebära ett tydligare rättsläge och därmed färre överklaganden. Regeringen kommer dock att följa utvecklingen och avser att återkomma till frågan om det finns behov av förändrade resurser.

Att den kvarvarande hänvisningen i skollagen till specialutformat program i gymnasiesärskolan tas bort (avsnitt 5) medför inga konsekvenser för staten.

Ekonomiska konsekvenser för kommunerna

Förslagen om tilläggsbelopp innebär ett förtydligande om att tilläggsbeloppet ska vara individuellt bestämt utifrån barnets eller elevens behov. Att beloppet ska vara bestämt på detta sätt framgår i dag av praxis. När det gäller skolförordningen och gymnasieförordningen görs bedömningen att dessa bör ändras så att det framgår att ett tilläggsbelopp för särskilt stöd också kan lämnas för extraordinära stödåtgärder som har

koppling till undervisningssituationen, t.ex. sådana extraordinära stödåtgärder som riktas till barn och elever med stora inlärnings-svårigheter. Förändringarna innebär sammantaget att det syfte som finns angivet i förarbetena till dagens bestämmelser om tilläggsbelopp tydligare kommer till uttryck i författningstexten.

För att tilläggsbelopp ska kunna lämnas krävs fortfarande att åtgärderna går utöver det som ingår i grundbeloppet. Det grundläggande kravet för att tilläggsbelopp ska lämnas – att barnet eller eleven har ett omfattande behov av särskilt stöd – är högt ställt. Ersättning ska t.ex. inte utgå om det är möjligt att tillgodose elevens behov genom insatsen särskild undervisningsgrupp. Extraordinära stödåtgärder för barn och elever med stora inlärnings-svårigheter kan handla om en extra lärar- eller specialpedagogresurs för elever som har behov av sådana insatser kontinuerligt under skoldagen. Situationer som omfattas av förordnings-ändringarna torde sällan förekomma.

En fristående skola ska alltså, liksom i dag, kunna ge stöd åt flertalet elever inom ramen för sina normala resurser. I de flesta fall där behovet av särskilt stöd är förknippat med en undervisningssituation torde stödbehovet kunna tillgodoses genom en särskild undervisningsgrupp eller andra åtgärder som ska täckas av grundbeloppet. Det ankommer dessutom på huvudmannen att visa att stöd i sådan form inte är tillräckligt och att förutsättningarna för att tilläggsbelopp ska lämnas är uppfyllda. Det får därför antas vara ett mycket litet antal fall där tilläggsbelopp ska lämnas enligt de ändrade bestämmelserna, men där en enskild huvudman i dag skulle nekas tilläggsbelopp för samma elev. Det handlar dessutom om situationer där extra resurser skulle krävas om eleven skulle välja att gå i hemkommunens skola. Regeringen bedömer därför, till skillnad från *Burlövs kommun*, att kommunernas merkostnader till följd av förslaget blir obetydliga.

Att den kvarvarande hänvisningen i skollagen till specialutformade program i gymnasiesärskolan tas bort medför inga konsekvenser för kommunerna.

Konsekvenser för den kommunala självstyrelsen

De ändringar i bestämmelserna om tilläggsbelopp som regeringen föreslår och bedömer bör göras innebär, som ovan nämnts, en mycket begränsad utvidgning av kommunernas skyldighet att lämna tilläggsbelopp. Åtgärderna motiveras av intresset av att så långt som möjligt säkerställa att elever i verksamheter med enskild huvudman ska kunna få det särskilda stöd de har rätt till också när stödet är förknippat med en undervisningssituation. Enligt regeringens uppfattning får den inskränkning i den kommunala självstyrelsen som detta innebär anses vara proportionell i förhållande till syftet med utvidgningen.

Att den kvarvarande hänvisningen i skollagen till specialutformade program i gymnasiesärskolan tas bort medför inga konsekvenser för den kommunala självstyrelsen.

Konsekvenser för enskilda huvudmän – vilka som berörs

De enskilda huvudmän som berörs av ändringarna i bestämmelserna om tilläggsbelopp är de företag, föreningar och andra juridiska och fysiska

Prop. 2015/16:134 personer som är huvudmän för förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola fritidshem eller pedagogisk omsorg. Läsåret 2012/13 var antalet skolenheter vid vilka en enskild huvudman bedrev utbildning i förskoleklassen 555 stycken. Antalet skolenheter vid vilka en enskild huvudman bedrev utbildning i grundskolan, grundsärskolan, gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan var 782, 37, 482 respektive 38 stycken. Under 2012 fanns det 2 724 fristående förskoleenheter. Samma år fanns det 697 fritidshem och 2 374 verksamheter inom pedagogisk omsorg med enskild huvudman. Enligt Friskolekommitténs betänkande Friskolorna i samhället (SOU 2013:56 s. 391) uppgick antalet enskilda huvudmän som anordnade grundskoleutbildning till 627 läsåret 2011/12. Av dessa drev 89 procent endast en skola. Antalet enskilda huvudmän som anordnade gymnasieutbildning uppgick till 263 stycken, varav 79 procent bara drev en skola. Senare uppgifter, liksom motsvarande uppgifter avseende förskoleklass, förskola och fritidshem saknas.

Resursskolor är sådana skolor som till följd av sin inriktning mot elever i behov av särskilt stöd är beroende av att tilläggsbelopp ges för att täcka de merkostnader huvudmännen har på grund av sin inriktning. Enligt Skolverkets rapport Redovisning av uppdrag om fristående skolor för elever i behov av särskilt stöd eller anpassad utbildning (U2014/5099/GV) fanns det läsåret 2013/14 sammanlagt 68 skolor som begränsar sitt mottagande till elever i behov av särskilt stöd. Därutöver fanns det 26 skolor som angett att de inriktar sig mot elever i behov av särskilt stöd, men utan att begränsa sitt mottagande till dessa elever. Av de 94 skolorna i kartläggningen var 81 grundskolor och 13 gymnasieskolor.

Konsekvenser för enskilda huvudmän – bedömning

I *Friskolornas riksförbunds* remissyttrande över promemorian anges att drygt 95 procent av alla överklaganden av kommuners beslut om tilläggsbelopp har lett till avslag i domstol. Vidare hänvisar man till en genomgång av rättspraxis från domar i landets förvaltningsrätter under perioden september–november 2013 att av totalt 68 avkunnade domar avseende tilläggsbelopp avslogs 63 av dem (Långt kvar till lika villkor, Friskolornas riksförbund, dec 2013).

Som nämnts innebär förändringarna som rör tilläggsbelopp en mycket begränsad utvidgning av kommunernas skyldighet att lämna tilläggsbelopp. Åtgärderna kan antas leda till att ett fåtal enskilda huvudmän får tilläggsbelopp för särskilt stöd som lämnas för ett barn eller en elev där tilläggsbelopp enligt dagens rättsläge inte skulle beviljas. För en sådan enskild huvudman får åtgärderna positiva ekonomiska konsekvenser.

Det saknas tillgång till uppgifter om huvudmäns ansökningar och kommunernas beslut med anledning av sådana ansökningar. Regeringen kan därför inte, som *Regelrådet* efterfrågar, ge en mer detaljerad beskrivning av de positiva konsekvenserna av en mindre restriktiv tillämpning, inte heller av de enskilda huvudmän som berörs av förändringen. I övrigt bedöms åtgärderna inte ha några särskilda konsekvenser för enskilda huvudmän, utöver att förslaget möjligen kan bidra till en

förbättrad konkurrens mellan huvudmän. Regeringen delar således Prop. 2015/16:134 Regelrådets uppfattning i denna del.

Att den kvarvarande hänvisningen i skollagen till specialutformade program i gymnasiesärskolan tas bort medför inga konsekvenser för enskilda huvudmän.

Konsekvenser för barn och elever

Förändringarna av tilläggsbeloppet rör de bidrag som barns och elevers hemkommuner ska lämna till enskilda huvudmän. Som nämnts bedöms ändringarna få vissa positiva ekonomiska konsekvenser för enstaka enskilda huvudmän. Även om det handlar om få fall och små konsekvenser i ett samlat perspektiv, kan det förväntas ha stor betydelse för enskilda barn och elever då förslaget tydliggör att tilläggsbeloppet ska bestämmas utifrån barnets eller elevens individuella behov. I dessa fall leder åtgärderna till förbättrade förutsättningar att ge barn och elever det särskilda stöd de har behov av. Förändringarna bedöms därför ha positiva konsekvenser för enstaka barn och elever.

Att den kvarvarande hänvisningen i skollagen till specialutformade program i gymnasiesärskolan tas bort bedöms inte få några konsekvenser för barn och elever.

Konsekvenser för jämställdhet och integration

De förändringar i regelverket som i denna proposition föreslås och bedöms bör göras ger alla barn och elever lika goda rättigheter, oavsett kön och bakgrund.

Den personliga integriteten och Sveriges medlemskap i Europeiska unionen

Inget av förslagen avser frågor som har samband med den personliga integriteten. Förslagen avser inte frågor som regleras i EU-rätten.

8 Författningskommentar

Förslaget till lag om ändring i skollagen (2010:800)

8 kap.

23 § Tilläggsbelopp ska lämnas för barn som har ett omfattande behov av särskilt stöd. *Tilläggsbeloppet ska vara individuellt bestämt utifrån barnets behov.*

Hemkommunen är inte skyldig att betala tilläggsbelopp för ett barn, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om när tilläggsbelopp ska lämnas för barn i förskolan.

I *första stycket* anges att tilläggsbelopp ska lämnas för barn som har ett omfattande behov av särskilt stöd. Av 8 kap. 9 § framgår i vilka fall särskilt stöd ska ges till ett barn inom förskolan.

Stycket ändras på så sätt att det anges att tilläggsbeloppet ska vara individuellt bestämt utifrån barnets behov. Ändringen innebär ett förtydligande av att en individuell bedömning ska göras av varje barns unika behov. En individuell bedömning ska göras såväl när det gäller frågan om ett tilläggsbelopp ska lämnas eller inte som när det gäller tilläggsbeloppets storlek.

I *andra stycket* görs en språklig ändring. Orden ”i behov av särskilt stöd” tas bort. Att ett tilläggsbelopp endast kan lämnas för barn som är i behov av särskilt stöd framgår av första stycket. Ingen ändring i sak är avsedd.

Övervägandena finns i avsnitt 4.

9 kap.

21 § Tilläggsbelopp ska lämnas för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd. *Tilläggsbeloppet ska vara individuellt bestämt utifrån elevens behov.*

Hemkommunen är inte skyldig att betala tilläggsbelopp för en elev, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om när tilläggsbelopp ska lämnas för elever i förskoleklassen.

I *första stycket* anges att tilläggsbelopp ska lämnas för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd. Av 3 kap. 7–12 §§ framgår i vilka fall särskilt stöd ska ges till elever i bl.a. förskoleklassen.

Stycket ändras på så sätt att det anges att tilläggsbeloppet ska vara individuellt bestämt utifrån elevens behov. Ändringen innebär ett förtydligande av att en individuell bedömning ska göras av varje elevs unika behov. En individuell bedömning ska göras såväl när det gäller frågan om ett tilläggsbelopp ska lämnas eller inte som när det gäller tilläggsbeloppets storlek.

I *andra stycket* görs en motsvarande redaktionell ändring som den i 8 kap. 23 § andra stycket, se vidare kommentaren till den paragrafen.

10 kap.

39 § Tilläggsbelopp ska lämnas för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd eller ska erbjudas modersmålsundervisning. *Tilläggsbeloppet för en elev i behov av särskilt stöd ska vara individuellt utformat utifrån elevens behov.*

Hemkommunen är inte skyldig att betala tilläggsbelopp för en elev i behov av särskilt stöd, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om när tilläggsbelopp ska lämnas för elever i grundskolan.

I *första stycket* anges att tilläggsbelopp ska lämnas för bl.a. elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd (se prop. 2008/09:171 s. 35 och 41 f.). Av 3 kap. 7–12 §§ framgår i vilka fall särskilt stöd ska ges till elever i bl.a. grundskolan, grundsärskolan, fritidshemmet, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan.

Stycket ändras på så sätt att det anges att tilläggsbeloppet för en elev i behov av särskilt stöd ska vara individuellt bestämt utifrån elevens behov. Bestämmelsen innebär ett förtydligande av att en individuell bedömning ska göras av varje elevs unika behov. En individuell bedömning ska göras såväl när det gäller frågan om ett tilläggsbelopp ska lämnas eller inte som när det gäller tilläggsbeloppets storlek.

Övervägandena finns i avsnitt 4.

11 kap.

38 § Tilläggsbelopp ska lämnas för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd eller ska erbjudas modersmålsundervisning. *Tilläggsbeloppet för en elev i behov av särskilt stöd ska vara individuellt bestämt utifrån elevens behov.*

Hemkommunen är inte skyldig att betala tilläggsbelopp för en elev i behov av särskilt stöd, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om när tilläggsbelopp ska lämnas för elever i grundsärskolan.

Ändringen i *första stycket* motsvarar ändringen i 10 kap. 39 §, se kommentaren till den paragrafen.

Övervägandena finns i avsnitt 4.

14 kap.

17 § Tilläggsbelopp ska lämnas för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd. *Tilläggsbeloppet ska vara individuellt bestämt utifrån elevens behov.*

Hemkommunen är inte skyldig att betala tilläggsbelopp för en elev, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om när tilläggsbelopp ska lämnas för elever i fritidshemmet.

Ändringarna i paragrafen motsvarar ändringarna i 9 kap. 21 §, se kommentaren till den paragrafen.

Övervägandena finns i avsnitt 4.

54 § Tilläggsbelopp ska lämnas för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd eller ska erbjudas modersmålsundervisning. *Tilläggsbeloppet för en elev i behov av särskilt stöd ska vara individuellt bestämt utifrån elevens behov.*

Hemkommunen är inte skyldig att betala tilläggsbelopp för en elev i behov av särskilt stöd, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om när tilläggsbelopp ska lämnas för elever på nationella program i gymnasieskolan.

Ändringen i *första stycket* motsvarar ändringen i 10 kap. 39 §, se kommentaren till den paragrafen.

Övervägandena finns i avsnitt 4.

17 kap.

34 § Tilläggsbelopp ska lämnas för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd eller ska erbjudas modersmålsundervisning. *Tilläggsbeloppet för en elev i behov av särskilt stöd ska vara individuellt bestämt utifrån elevens behov.*

Hemkommunen är inte skyldig att betala tilläggsbelopp för en elev i behov av särskilt stöd, om betydande ekonomiska eller organisatoriska svårigheter uppstår för kommunen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om när tilläggsbelopp ska lämnas för elever på preparandutbildning.

Ändringen i *första stycket* motsvarar ändringen i 10 kap. 39 §, se kommentaren till den paragrafen.

Övervägandena finns i avsnitt 4.

19 kap.

47 § Tilläggsbelopp ska lämnas för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd eller ska erbjudas modersmålsundervisning. *Tilläggsbeloppet för en elev i behov av särskilt stöd ska vara individuellt bestämt utifrån elevens behov.*

Hemkommunen är inte skyldig att betala tilläggsbelopp för en elev som är i behov av särskilt stöd, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om när tilläggsbelopp ska lämnas för elever i gymnasiesärskolan.

Ändringen i *första stycket* motsvarar ändringen i 10 kap. 39 §, se kommentaren till den paragrafen. I övrigt görs en rent språklig justering i stycket som inte innebär någon ändring i sak.

I *andra stycket* görs en rent språklig justering som inte innebär någon ändring i sak.

Övervägandena finns i avsnitt 4.

21 kap.

4 § Utbildning på grundläggande nivå syftar till att ge vuxna kunskaper på en nivå som motsvarar den som utbildningen i grundsärskolan ska ge.

Utbildning på gymnasial nivå syftar till att ge vuxna kunskaper på en nivå som motsvarar den som utbildningen på nationella program i gymnasiesärskolan ska ge.

I paragrafen anges syftet med särskild utbildning för vuxna på grundläggande och gymnasial nivå.

Andra stycket ändras på så sätt att hänvisningen till specialutformade program i gymnasiesärskolan tas bort.

Övervägandena finns i avsnitt 5.

25 kap.

13 § Tilläggsbelopp ska lämnas för barn som har ett omfattande behov av särskilt stöd. *Tilläggsbeloppet ska vara individuellt bestämt utifrån barnets behov.*

Hemkommunen är inte skyldig att betala tilläggsbelopp för ett barn, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om när tilläggsbelopp ska lämnas för barn som är mottagna i pedagogisk omsorg som erbjuds i stället för förskola eller fritidshem.

Enligt paragrafen ska ett tilläggsbelopp lämnas för barn som har ett omfattande behov av särskilt stöd. Av 25 kap. 2 § framgår i vilka fall särskilt stöd ska ges till ett barn som har plats i pedagogisk omsorg.

Ändringarna i paragrafen motsvarar ändringarna i 8 kap. 23 §, se kommentaren till den paragrafen.

Övervägandena finns i avsnitt 4.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2016.
2. Bestämmelserna i 21 kap. 4 § i den nya lydelsen tillämpas första gången på utbildning som påbörjas efter ikraftträdandet.
3. För utbildning som har påbörjats före ikraftträdandet gäller 21 kap. 4 § i den äldre lydelsen.

Enligt *punkt 1* träder lagen i kraft den 1 juli 2016.

Av *punkterna 2 och 3* följer att elever som har påbörjat en utbildning inom särskild utbildning för vuxna på gymnasial nivå som motsvarar ett specialutformat program i gymnasiesärskolan kan fullfölja den utbildningen.

Möjligheten till utbildning på specialutformade program i gymnasiesärskolan upphörde från och med den 1 juli 2013 genom lagen (2012:109) om ändring i skollagen (2010:800). Enligt punkt 3 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till den lagen ska dock äldre föreskrifter gälla för en utbildning som har påbörjats före den 1 juli 2013. Det innebär att de förevarande punkterna 2 och 3 i praktiken endast blir tillämpliga i förhållande till elever som har påbörjat sin utbildning före den 1 juli 2013.

Övervägandena finns i avsnitt 6.

Sammanfattning av promemorian Vissa skollagsfrågor – Del 2 (U2014/5176/S)

I denna bilaga sammanfattas remisspromemorian i de delar som behandlas i denna proposition.

Tilläggsbelopp för barn och elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd

Regleringen om tilläggsbelopp för särskilt stöd föreslås förtydligas. Det ska anges i skollagen att tilläggsbelopp för särskilt stöd ska vara individuellt utformat utifrån barnets eller elevens behov och att tilläggsbeloppet ska syfta till att eleven får förutsättningar att nå målen för utbildningen. För förskolan ska tilläggsbeloppet syfta till att målen för utbildningen nås. I skolförordningen och i gymnasieförordningen ska det, utöver dagens reglering, anges att tilläggsbelopp för särskilt stöd ska kunna lämnas för extraordinära stödåtgärder för barn och elever med stora inlärningssvårigheter.

En följdändring i skollagen (2010:800) med anledning av den nya gymnasiesärskolan

En kvarvarande hänvisning i skollagen till specialutformade program i gymnasiesärskolan ska tas bort, eftersom utbildning som numera påbörjas inom gymnasieskolan inte ska omfatta specialutformade program.

Ikraftträdande

Berörda författningsändringar föreslås träda i kraft den 1 juli 2015.

Här redovisas de författningsförslag som lämnats i promemorian i de delar som behandlas i denna proposition.

Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)

Härigenom föreskrivs att 8 kap. 23 §, 9 kap. 21 §, 10 kap. 39 §, 11 kap. 38 §, 14 kap. 17 §, 16 kap. 54 §, 17 kap. 34 §, 19 kap. 47 § och 21 kap. 4 § skollagen (2010:800) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

23 §

Tilläggsbelopp ska lämnas för barn som har ett omfattande behov av särskilt stöd.

Tilläggsbelopp ska lämnas för barn som har ett omfattande behov av särskilt stöd. *Tilläggsbeloppet ska vara individuellt utformat utifrån barnets behov och syfta till att målen för utbildningen ska nås.*

Hemkommunen är inte skyldig att betala tilläggsbelopp för ett barn i behov av särskilt stöd, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

9 kap.

21 §

Tilläggsbelopp ska lämnas för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd.

Tilläggsbelopp ska lämnas för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd. *Tilläggsbeloppet ska vara individuellt utformat utifrån elevens behov och syfta till att eleven får förutsättningar att nå målen för utbildningen.*

Hemkommunen är inte skyldig att betala tilläggsbelopp för en elev i behov av särskilt stöd, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

10 kap.

39 §

Tilläggsbelopp ska lämnas för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd eller ska erbjudas modersmålsundervisning.

Tilläggsbelopp ska lämnas för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd eller ska erbjudas modersmålsundervisning. *Tilläggsbelopp för en elev i behov av särskilt stöd ska vara individuellt utformat utifrån elevens behov och syfta till att eleven får förutsättningar att nå målen för ut-*

Hemkommunen är inte skyldig att betala tilläggsbelopp för en elev i behov av särskilt stöd, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

11 kap.

38 §

Tilläggsbelopp ska lämnas för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd eller ska erbjudas modersmålsundervisning.

Tilläggsbelopp ska lämnas för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd eller ska erbjudas modersmålsundervisning. *Tilläggsbelopp för en elev i behov av särskilt stöd ska vara individuellt utformat utifrån elevens behov och syfta till att eleven får förutsättningar att nå målen för utbildningen.*

Hemkommunen är inte skyldig att betala tilläggsbelopp för en elev i behov av särskilt stöd, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

14 kap.

17 §

Tilläggsbelopp ska lämnas för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd.

Tilläggsbelopp ska lämnas för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd. *Tilläggsbeloppet ska vara individuellt utformat utifrån elevens behov och syfta till att eleven får förutsättningar att nå målen för utbildningen.*

Hemkommunen är inte skyldig att betala tilläggsbelopp för en elev i behov av särskilt stöd, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

16 kap.

54 §

Tilläggsbelopp ska lämnas för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd eller ska erbjudas modersmålsundervisning.

Tilläggsbelopp ska lämnas för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd eller ska erbjudas modersmålsundervisning. *Tilläggsbelopp för en elev i behov av särskilt stöd ska vara individuellt utformat utifrån elevens behov och syfta till att eleven får förutsättningar att nå målen för utbildningen.*

Hemkommunen är inte skyldig att betala tilläggsbelopp för en elev i behov av särskilt stöd, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

17 kap.
34 §

Tilläggsbelopp ska lämnas för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd eller ska erbjudas modersmålsundervisning.

Tilläggsbelopp ska lämnas för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd eller ska erbjudas modersmålsundervisning. *Tilläggsbelopp för en elev i behov av särskilt stöd ska vara individuellt utformat utifrån elevens behov och syfta till att eleven får förutsättningar att nå målen för utbildningen.*

Hemkommunen är inte skyldig att betala tilläggsbelopp för en elev i behov av särskilt stöd, om betydande ekonomiska eller organisatoriska svårigheter uppstår för kommunen.

19 kap.
47 §²

Tilläggsbelopp ska lämnas för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd eller som ska erbjudas modersmålsundervisning.

Tilläggsbelopp ska lämnas för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd eller som ska erbjudas modersmålsundervisning. *Tilläggsbelopp för en elev i behov av särskilt stöd ska vara individuellt utformat utifrån elevens behov och syfta till att eleven får förutsättningar att nå målen för utbildningen.*

Hemkommunen är dock inte skyldig att betala tilläggsbelopp för en elev som är i behov av särskilt stöd, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

21 kap.
4 §

Utbildning på grundläggande nivå syftar till att ge vuxna kunskaper på en nivå som motsvarar den som utbildningen i grundskolan ska ge

Utbildning på gymnasial nivå syftar till att ge vuxna kunskaper på en nivå som motsvarar den som utbildningen på nationella eller specialutformade program i gymnasieskolan ska ge.

Utbildning på gymnasial nivå syftar till att ge vuxna kunskaper på en nivå som motsvarar den som utbildningen på nationella program i gymnasieskolan ska ge.

1. Denna lag träder i kraft den 1 maj 2015 i fråga om 1 kap. 6 § och i övrigt den 1 juli 2015.

2. Bestämmelserna i 21 kap. 4 § i den nya lydelsen tillämpas första gången på utbildning som påbörjas efter ikraftträdandet.

² Senaste lydelse 2012:109.

Prop. 2015/16:134
Bilaga 2

3. För utbildning som påbörjas före ikraftträdandet gäller 21 kap. 4 § i den äldre lydelsen.

Följande instanser har inkommit med yttrande över promemorian: Riksdagens ombudsmän, Justitiekanslern, Kamrarrätten i Sundsvall, Förvaltningsrätten i Linköping, Datainspektionen, Rikspolisstyrelsen, Socialstyrelsen, Barnombudsmannen, Myndigheten för delaktighet, Länsstyrelsen i Stockholm, Statskontoret, Statens Skolverk, Statens skolinspektion, Specialpedagogiska skolmyndigheten, Sameskolstyrelsen, Skolväsendets överklagandenämnd, Göteborgs universitet, Karlstads universitet, Högskolan i Halmstad, Stockholms universitet, Konkurrensverket, Regelrådet, Arbetsdomstolen, Diskrimineringsombudsmannen, Burlövs kommun, Eksjö kommun, Göteborgs kommun, Hylte kommun, Kiruna kommun, Lessebo kommun, Lunds kommun, Malmö kommun, Mariestads kommun, Nyköpings kommun, Stockholms kommun, Ulricehamns kommun, Värmdö kommun, Värnamo kommun, Västerviks kommun, Åre kommun, Södermanlands läns landsting, Sveriges Kommuner och Landsting, Utvecklingspedagogik Sverige AB, Friskolornas riksförbund, Tjänstemännens Centralorganisation, Sveriges skolledarförbund, Lärarnas Riksförbund, Lärarförbundet, Föräldraalliansen Sverige, Insamlingsstiftelsen Teach for Sweden, Handikappförbunden, Riksförbundet FUB, Rädda Barnens Riksförbund, Humanisterna, Judiska centralrådet i Sverige och Svenska kyrkan.

Spontana yttranden har därutöver inkommit från Ingemund Hägg, Sveriges Ingenjörer, Helsingborgs kommun, Autism- och Aspergerförbundet, Camilla Grepe, Synskadades Riksförbund, Riksförbundet Attention, Svenska Diabetesförbundet, Föräldranätverket Barn i Behov, En skola för alla och Sveriges Dövas Riksförbund.

Följande instanser har beretts tillfälle att yttra sig över promemorian, men har förklarat sig avstå eller har inte inkommit med yttrande: Sameetinget, Forshaga kommun, Härnösands kommun, Karlskrona kommun, Knivsta kommun, Lysekils kommun, Malå kommun, Munkfors kommun, Nora kommun, Nordanstigs kommun, Surahammars kommun, Vansbro kommun, Ängelholms kommun, Öckerö kommun, Örkelljunga kommun, AcadeMedia, Jensen Education, Fria förskolors samverkansorganisation, Svenskt Näringsliv, Företagarna, Idéburna skolors riksförbund, Landsorganisationen i Sverige (LO), Sveriges akademikers centralorganisation (SACO), Föreningen Sveriges skolchefer (FSS), Kulturgruppen för resandefolket, Riksförbundet Romer i Europa, Svenska Jiddischförbundet, Svenska Tornedalingarnas Riksförbund, Sverigefinländarnas delegation, Sverigefinska riksförbundet, Sveriges Elevkårer, Sveriges elevråd (SVEA), SACO Studentråd, LSU – Sveriges ungdomsorganisationer, Riksförbundet BRIS, Rädda Barnens Riksförbund, Sveriges kristna råd och Sveriges muslimska råd.

Lagrådets yttrande

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2016-02-08

Närvarande: F.d. justitierådet Lennart Hamberg samt justitieråden Anita Saldén Enéerus och Ingemar Persson.

Tilläggsbelopp för särskilt stöd till barn och elever

Enligt en lagrådsremiss den 21 januari 2016 (Utbildningsdepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800).

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av ämnesrådet Per Eriksson.

Förslaget föranleder följande yttrande av Lagrådet:

I lagrådsremissen föreslås ett förtydligande av skollagens bestämmelser om bidrag till enskilda huvudmän för fristående skolor i form av tilläggsbelopp för särskilt stöd till barn och elever. Tilläggsbeloppet ska enligt förslaget vara individuellt bestämt utifrån barnets eller elevens behov. I remissen konstateras att innebörden av de nuvarande reglerna framgår av en dom från Högsta förvaltningsdomstolen, HFD 2012 ref. 46. Det anges att det är viktigt att bestämmelserna tillämpas i enlighet med domstolens dom, och att de därför bör förtydligas.

Enligt Lagrådets mening kan det ifrågasättas om detta förtydligande ska göras nu, eller om det inte är lämpligare att avvakta den generella översyn av regelverket som enligt remissen (s. 14) ska redovisas senast den 1 oktober i år.

Utbildningsdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 10 mars 2016

Närvarande: statsminister Löfven, ordförande, och statsråden Romson, Wallström, Y Johansson, Baylan, Persson, Hultqvist, Hellmark Knutsson, Lövin, Regnér, Andersson, A Johansson, Bolund, Kaplan, Bah Kuhnke, Strandhäll, Shekarabi, Fridolin, Wikström

Föredragande: statsrådet Gustaf Fridolin

Regeringen beslutar proposition Tilläggsbelopp för särskilt stöd till barn och elever